

V. PÉNZINTÉZETEK ADÓSNYILVÁNTARTÓ RENDSZEREI – NEMZETKÖZI KITEKINTÉS

1. Bevezetés

Jól ismert tény, hogy a bankok és más pénzügyintézetek hitelezési tevékenysége az egyik legkockázatosabb gazdasági vállalkozás. A banki hitelezés számos inputja közül – beleértve ebbe az alkalmazotti állományt, a fizikai infrastruktúrát és az ügyfelek adatainak nyilvántartását – talán a legfontosabb inputtényező a bankok ügyfél-információs bázisa. Mégis, a legutóbbi időkig viszonylag kevés figyelmet kapott a pénzügyi szektor tevékenységének elemzésében a bankok ügyfél-információs rendszereinek működése. Az elmúlt évtizedben azonban számos elemzés foglalkozott azzal a kérdés-körrel, hogy a bankok rendelkezésére álló ügyfél-információk – azok típusa, köre – valamint magának az ügyfél-információs rendszernek a felépítése, működési szabályai hogyan hatnak a bankok által a hitelfelvevők számára megállapított kamatokra és egyéb hitelezési díjakra, miként befolyásolja az ügyfél-információs adatbázis a bankok közötti versenyt, továbbá melyek az információk meglétének vagy hiányának árfogóbb társadalmi-gazdasági hatásai.

A banki ügyfél-információs rendszerek kialakulásának egyik – a mai napig meghatározó, ám a világban kevésbé elterjedt – típusa az Amerikai Egyesült Államok magántulajdonú adósnilyvántartó vállalatának (credit bureau-k) rendszere. Az USA credit bureau-it speciális körülmények hozták létre, amelyek részletesebb vizsgálatára külön elemzésben térünk majd ki. Itt csak megemlítjük, hogy az Egyesült Államok bankrendszere eredetileg egymástól elkülönült, egy-egy kisebb régióban működő és országos hálózattal nem rendelkező bankok sokaságából épült ki. A földrajzi távolság szempontjából egymástól távoli helyi bankok már megalakulásukkor azzal a problémával találták szemben magukat, hogy számukra korábban teljesen ismeretlen ügyfeleket kellett kiszolgálniuk. És ha ezek az ügyfelek egy napon továbbálltak – ami az USA-ban jól ismert intenzív migrációs tevékenység következtében gyakorta előfordult – akkor bortal üthették az ügyfelek és kihitelezett pénzük nyomát. Így a bankok elemi érdeke volt, hogy maguk létrehozzák az információ-csere átfogó intézmény-rendszerét, amely azután jól használhatónak bizonyult az ügyfelek ismeretlenségéből, illetve mobilitásából adódó kockázatok mérséklésére.

Az adósnilyvántartás másik szélső pólusát az államilag létrehozott adósnilyvántartó rendszerek jelentik. Azokban az országokban, ahol nem alakult ki a magántulajdonú és profit-

orientált vállalkozásként működő információ-gyűjtő és -továbbító vállalkozások rendszere – és/vagy jogszabályok nem tették lehetővé ilyen vállalkozások létrejöttét – a banki ügyfél-információk gyűjtésének és áramoltatásának feladatát állami intézmény vagy intézmények vállalták magukra. A jelen tanulmányban bemutatjuk, hogy a világ számos országában milyen adós-nyilvántartó rendszerek működnek, azoknak melyek a főbb jellemzői és milyen irányban változik az ügyfél-információk nyilvántartása. Elemzésünk kiindulópontját a Világbank keretében 2002–3-ban Margaret Miller világbanki közgazdász vezetésével végzett kutatások képezik. Támazkodtunk emellett Tullio Jappelli kutatásaira, valamint a Magyar Nemzeti Banknál, továbbá a European Credit Institute-nál felhalmozott ilyen irányú ismeretekre. Megemlíjtük, hogy az Európai Unióban kialakult rendszereket részletesebben külön elemzésben ismertetjük.

Írásunk felépítése a következő: az első pontban bemutatjuk, hol és mikor alakultak ki állami adós-nyilvántartó rendszerek és az ott felhalmozódó adatokat milyen célokra használják.

2. Állami adósnyilvántartás

A bankok hitelképességének megőrzése, továbbá a lakossági és vállalati hitelfelvevők prudens viselkedésének kikényszerítése – a jelentős negatív externális hatásokkal járó nem-fizetés visszaszorítása – minden ország pénzügyi stabilitásának egyik fontos feltétele és egyben eszköze. Nem meglepő tehát, hogy a banki hitelezés biztonságát garantáló adós-nyilvántartást sok országban az állam hozta létre és működteti.

2.1. Hol létezik és mikor jött létre állami adós-nyilvántartó rendszer?

Az alábbi táblázat tartalmazza a világ számos országának adatait mind a lakossági, mind a vállalati, államilag létrehozott adós-nyilvántartási rendszerekre vonatkozóan.⁵⁴ A táblázat első harmada a megfigyelési mintába bekerült ún. fejlett országok adatait, a második harmad a „fejlődőnek” nevezett országok adatait, a harmadik harmad pedig a kelet-közép-európai országok megfelelő adatait tartalmazza. Miként a táblázathoz fűzött magyarázatból is kitűnik, az „1” az adott nyilvántartás létezését, a „0” annak hiányát jelöli.

⁵⁴ Az állami adós-nyilvántartás angol elnevezése (Public Credit Register) után a továbbiakban az ilyen állami rendszereket a PCR rövidítéssel jelöljük. Az adatok forrása most és a továbbiakban – ha másként nem hivatkozunk rá – a M. Miller vezetésével készített adatbázis.

1. táblázat: Állami Adósnyilvántartó rendszerek (PCR) a világban

Ország	Létezik-e állami adósnyilvántartó rendszer (PCR)?	Lakossági	Vállalati
Fejlett országok			
Australia	0		
Austria	1	1	1
Belgium	1	1	1
Canada	0		
France	1	0	1
Germany	1	1	1
Ireland	1	1	1
Italia	1	1	1
Luxembourg	0		
Netherlands	0		
New Zealand	0		
Portugal	1	1	1
Singapore	0		
Spain	1	1	1
Sweden	0		
United Kingdom	0		
Fejlődő országok			
Angola	1	1	1
Argentina	1	1	1
Aruba	0		
Bahrain	1	1	1
Barbados	0		
Belize	0		
Bermuda	0		
Bolivia	1	1	1
Brazil	1	1	1
Cayman Islands	0		
Chile	1	1	1
Colombia	1	1	1
Costa Rica	1	1	1

Cyprus	0		
Dominican Republic	1	1	1
Ecuador	1	1	1
El Salvador	1	1	1
Guatemala	1	1	1
Guyana	0		
Haiti	1	1	1
Hong Kong	0		
India	0		
Indonesia	1	1	1
Malawi	0		
Malaysia	1	1	1
Mexico	1	1	1
Moçambique			
Netherlands Antilles	0		
Nicaragua	1	1	1
Panama	0		
Paraguay	1	1	1
Peru	1	1	1
Puerto Rico	0		
RWANDA	1	1	1
SENEGAL	1	1	1
Tanzania	0		
Trinidad and Tobago	0		
Turkey	1	0	1
Uruguay	1	1	1
Venezuela	1	1	1
KKE-országok			
Belarus	1	1	1
Croatia	0		
Czech Republic*	0		
Hungary	1	1	1
Latvia	0		
Lithuania	1	1	1
Poland*	1	1	1

Slovak Republic	1	0	1
-----------------	---	---	---

Magyarázat: 1 = igen, 0 = nem.

*2002 után jött létre

Miként a táblázatból kiolvasható, a mintában szereplő 16 fejlett ország esetében csupán az országok felében létezik állami adós-nyilvántartás, és mindössze hét esetében működik állami lakossági adósnyilvántartás. Ugyanakkor a fejlődőnek nevezett országok esetében a 30 országból álló mintában 24 országban működik PCR, illetve 23 országban – tehát az országok 77%-ában – létezik PCR a lakossági hitelezési szektorban. A kelet-közép-európai országok 8 elemű mintáján belül 5 országban létezik PCR, illetve 4 országban működik PCR a lakossági szektorban. Jól látható tehát, hogy a PCR létezése és működése sokkal gyakoribb a nem angolszász és pénzügyileg, valamint gazdaságilag kevésbé fejlett országokban, mint az angolszász világban. Ennek egyik oka az angolszász és az ún. „kontinentális” bankrendszerek keletkezésében és működésében hagyományosan megmutatkozó különbségek sokasága, amely mögött az üzleti és azon belül pénzügyi vállalkozások ethosának eltérése fedezhető fel a különböző ország-csoportokban. Míg az angolszász üzleti-pénzügyi életben (is) meghatározó az egyéni szabadság és felelősség alapvető értéke, addig a kontinentális világban az egyéni szabadságot és felelősséget kiegészíti – és egyben korlátozza – az állami részvétel/gondoskodás. Hangsúlyoznunk kell egy másik fontos tényezőt is: állami adósnyilvántartó rendszerek általában ott jönnek létre nagyobb gyakorisággal, ahol a pénzügyi rendszer fejletlenebb. Ez arra utal, hogy a bankok maguk kevésbé töreksenek a meglehetősen költséges, de hosszabb távon az ő érdekeiket is szolgáló információs rendszerek kialakítására. Ekkor az államnak kell közbeavatkoznia, hogy a pénzügyi stabilitás megőrzése és a lakossági, illetve vállalati érdekek képviselője érdekében megteremtse a pénzintézetek közötti ügyfél-információ-áramlást. Az iménti eredmények érdekes megvilágításba helyezik az információ-megosztással foglalkozó szakirodalomból ismert – és például a téma egyik vezető kutatója által hangsúlyozott – megállapítást, hogy azok az országok bizonyultak sikeresebbnek a pénzügyi rendszer kiépítésében, működtetésében és stabilitásának megőrzésében, amelyek megteremtették az adósnyilvántartás rendszerét. Nem vitatva ezen állítás igazát megjegyezzük, hogy ez csak akkor támasztható alá meggyőzően, ha megvizsgáljuk, hogy az információ-megosztásnak milyen fajta – tehát alapvetően állami, vagy pedig magántulajdonú, illetve a kétféle információ-megosztási rendszer elemeit ötvöző – formája jött létre. Hiszen láttuk, hogy a fejlett országoknak csak kb. felében alakult meg a PCR, Anglia vagy az Egyesült Államok, Kanada és Ausztrália pénzügyi rendszerei mégsem mondhatók

alulfejlettnak. Egy másik érdekesség – ami egyébként a skandináv gazdaságok, illetve pénzügyi rendszerek sajátosan „kevert” – tehát a kontinentális, valamint az angolszász elemeket is ötvöző – jellegére utal, hogy a mintában szereplő Svédországban – mint ahogyan a többi észak-európai országban – nem jött létre PCR.

Az alábbi 2. táblázatban foglaltuk össze a PCR alapításának dátumát az egyes megfigyelt országokban. Az itt közölt adatokból jól látható, hogy azokban a fejlett országokban, ahol létezik PCR, annak létrejötte általában sokkal korábbi, mint a fejlett országokban.

2. táblázat: Mikor jött létre az első PCR?

Ország	A PCR alapításának éve
Germany	1934
France	1946
Turkey	1951
Italia	1962
Spain	1962
Mexico	1964
Belgium	1967
Peru	1968
Indonesia	1973
Venezuela	1975
Portugal	1978
Bahrain	1979
SENEGAL	1979
Haïti	1980
Uruguay	1982
Austria	1986
Chile	1986
Malaysia	1988
Bolivia	1989
Colombia	1990
RWANDA	1990

Argentina	1991
Dominican Republic	1994
El Salvador	1994
Costa Rica	1995
Belarus	1996
Guatemala	1996
Lithuania	1996
Slovak Republic	1996
Brazil	1997
Ecuador	1997
Angola	1998
Czech Republic*	2003
Malawi	
Moçambique	
Aruba	
Australia	
Barbados	
Belize	
Bermuda	
Canada	
Cayman Islands	
Croatia	
Cyprus	
Guyana	
Hong Kong	
India	
Ireland	
Latvia	
Luxembourg	
Netherlands	
Netherlands Antilles	
New Zealand	

Nicaragua	
Panama	
Paraguay	
Puerto Rico	
Singapore	
Sweden	
Tanzania	
Trinidad and Tobago	
United Kingdom	

2.2. Mire használják a PCR-adatokat?

Miként az előző pontban láttuk, az országok széles körében létezik PCR, illetve ahol nem – és egyben az ország fejlett pénzügyi szektorral rendelkezik, mint amilyen például Ausztrália, Nagy Britannia vagy Svédország – kialakult a magántulajdonú információ-gyűjtő és – továbbító társaságok meglehetősen színes információs piaca. Lényeges kérdés tehát, hogy a vizsgált országokban a pénzintézetek, illetve az állami felügyeleti szervek milyen célokra használják fel az összegyűlt adós-nyilvántartási adatokat. Az első kézenfekvő felhasználási mód az említett adatok felhasználása a pénzintézetek által hitel-bírálatkor. Egy másik fontos felhasználási mód – különösen PCR-adatok esetében – az állami adós-nyilvántartás adatai alapján a pénzügyi szektor működésére vonatkozó lényeges trendek elemzésére történő felhasználás. Az említett adatok – különösen akkor, ha azok PCR-ből származnak – alkalmazhatók különféle, a szektor működését ellenőrző állami hivatalok felügyeleti céljaira. Az ilyen vizsgálatok közül kiemelkedik a kockázatos hiteleket nyújtó bankok elkülönítése és felügyeleti, valamint versenyjogi ellenőrzése. Általánosabban is megfigyelhető, hogy a PCR-adatokat több országban felhasználják a pénzintézetek hitel-portfoliójának elemzésére is.

A közvetlen pénzügyi felhasználási módok közül kiemelkedik az adatok felhasználása teljes eladósodottság-vizsgálatra. Ez nyilvánvalóan akkor lehetséges, ha a PCR-ben vagy a magán-nyilvántartásokban ún. „teljes listás” adatok szerepelnek. Számos országban használják továbbá az adós-nyilvántartás adatait a kockázattal korrigált különféle befektetés-biztosítások kialakítására. Ezen túlmenően a PCR-adatok – különösen, ha azok

teljes listás adatok – jól alkalmazhatók a hitelfelvevők pénzintézetek által, vagy credit bureau-knál készült minősítésének korrekciójára.

A következő oldalon közölt táblázatból kitűnik, hogy az egyes országokban a pénzügyi szektor az imént felsorolt felhasználási lehetőségek közül melyekkel, illetve az egyes felhasználási módokat tekintve milyen gyakorisággal él. Az alapvető kérdés ezek után az adatok kezelésének módja. Nyilvánvaló, hogy egészen más megbízhatósági fokú – és a személyes adatok védelme szempontjából is más jellegű – felhasználási módnak tekinthető, ha egy országban az adatokat standardizált statisztikai modell felhasználásával, vagy pedig szakértői becslések útján hasznosítják. Ezért fontos tudnunk, melyik országokban létezik az adatokat kezelő statisztikai modell, amelyre külön kérdés vonatkozik.

3. táblázat: A PCR-adatok felhasználásának módjai

Ország	Használják-e a pénzüzetek a PCR-adatokat hitel-bírálatkor?	Trendek elemzésére	Felügyeleti célokra	Létezik-e statisztikai modell?	Használják-e az adatokat teljes eladósodottság-vizsgálatra?	Kockázatos hiteleket nyújtó bankok kiválasztására	Kockázattal korrigált befektetés-biztosítások kialakítására	A hitelfelvevők minősítésének korrekciójára	A pénzüzetek hitel-portfoliójának elemzésére
Angola	0	0	0	1	0	0	3	1	0
Argentina	1	1	1	1	1	0	0	0	0
Aruba	1								
Australia	1								
Austria	1	1	1	1	1	3	0	0	0
Bahrain	1	1	1	1	2	0	0	0	0
Barbados	0								
Belarus	1	1	1	0	0	2	0	0	0
Belgium	1	1	1	0					
Belize									
Bermuda	0								
Bolivia	1	1	1	1	1			3	
Brazil	1	1	1	1	0	3	0	0	2
Canada	1								
Cayman Islands	0								
Chile	1	1	1	1	1	0	0	0	0
Colombia	1	1	1	1	1	1	2	1	3
Costa Rica	1	1	1	1	2	0	0	0	0

Croatia	1								
Cyprus	0								
Czech Republic	0								
Dominican Republic	1	0	1	1	3	2	0	1	0
Ecuador	1	1	1	0	1	1	3	1	0
El Salvador	0	1	1	1	1	0	0	1	0
France	1	1	1	1	1	1	0	0	1
Germany	1	1	1	1	2	0	0	0	1
Guatemala	1	0	1	1	2	0	0	1	0
Guyana	0								
Haïti	1	0	1	0	1	0	0	0	0
Hong Kong	1								
India	1								
Indonesia	1	1	1	0	1	0	0	0	2
Ireland	1								
Italia	1	1	1	0	3	1	0	0	0
Latvia									
Lithuania	1	1	1	0	1	1	3	1	1
Luxembourg	1								
Malaysia	1	1	1	1	2	0	0	0	0
Mexico	1	1	1	1	0	0	0	2	0
Netherlands	1								
Netherlands Antilles	0								
New Zealand	0								
Nicaragua	1	1	1	1	1	3	3	1	0

Panama	1								
Paraguay	1	1	1	1	1	0	0	3	0
Peru	1	1	1	1	0	3	0	2	0
Portugal	1	1	1	0	3	0	0	1	2
Puerto Rico	1								
RWANDA	1	1	1	1	1,3	1		2	1
SENEGAL	1	1	1	1	1	0	0	0	3
Singapore	1								
Slovak Republic	1	0	1	0	1	1	3	1	1
Spain	1	0	1	1	0	0	0	2	0
Sweden	0								
Tanzania	0								
Trinidad and Tobago	0								
Turkey	1	1	1	1	1	1	0	1	1
United Kingdom	1								
Uruguay	1	0	1	0	1	0	0	0	0
Venezuela	1	1	1	1	0	0	3	2	0

Magyarázat: 0 = nem, 1 = rendszeresen, 2 = többnyire, 3 = rendszertelenül.

Mint könnyen számítható, az országok 75%-ában használják fel a banki adósnilyvántartás adatait a hitelek elbírálásakor. Az ilyen célú felhasználás egyértelmű azokban a fejlett országokban, amelyek rendelkeznek ilyen rendszerekkel, míg a fejlődő országok alsó régiójában elhelyezkedő országok közül többen nem hasznosítják ilyen célra a náluk felgyülemlett adatokat, ami meglepő. Egyúttal arra utal, hogy a PCR-adatok ezekben az országokban inkább állami ellenőrzési célokat, semmint a banki hitelezést hatékonyabbá tevő eljárásokat szolgálnak. Szintén meglepő, hogy a vizsgált országok alig több, mint felében hasznosítják az adatokat hosszabb távú trendek elemzésére. Valamivel nagyobb arányban – az esetek 55%-ában – hasznosulnak az adósnilyvántartás adatai az állami felügyelet működése során.

Látszólag meglepő módon az egyik leggyakoribb felhasználási cél az ügyfelek teljes hitel-kockázatának elemzése. Ez azonban csak első látásra tűnik meglepőnek. *Tanulmányunk – és az egész kutatás – egyik legfontosabb eredményének tartjuk, hogy miközben adatvédelmi szempontok, valamint az információ-feldolgozással és –továbbítással kapcsolatos költség-megfontolások, valamint a bankok rövid távú érdekei is ellene szólnak az ügyfelekről készülő alaposabb elemzéseknek és így a teljesebb körű adatgyűjtésnek és –feldolgozásnak, a nemzetközi tapasztalatok azt mutatják, hogy az említett ráfordítások messze megtérülnek abban a haszonban, amit a pénzügyi rendszer stabilitása és a hitelfelvevők költségeinek mérséklődése jelent.* Erre a későbbiekben még visszatérünk.

Nagyon lényeges az az eredmény is, amely szerint – miközben az országok túlnyomó többségében létezik PCR vagy magán-információs rendszer – az adatok felhasználásánál a megfigyelt országoknak csak 40%-ában – tipikusan a fejlett gazdaságú és pénzügyi szektorral bíró országokban – használnak standardizált statisztikai modelleket az adatok elemzésénél. A statisztikai modell alkalmazásával szemben gyakorta hangoztatott érv az, hogy a modell személytelen, és így képtelen kezelni az egyes hitel-igénylők társadalmi, gazdasági sajátosságait. Ezáltal pedig igazságtalanságokhoz, a hátrányosabb helyzetű hitel-igénylőknek a hitelezési piacról történő kizárásához, és ilyen módon akár súlyos társadalmi veszteségekhez is vezethet. Az empirikus eredmények azonban ellene szólnak az iménti állításnak. Az Egyesült Államokban végzett elemzések tanúsága szerint a statisztikai scoring általában – és nem csak a hitel-felvételek esetében – is jobb előre jelzője egy személy várható viselkedésének az adott piacon, mint az adott személy korábbi piaci viselkedéséről rendelkezésre álló adatok. Így azután a személygépkocsi biztosítástól a lakás-bérelti szerződésig a biztosítást kötni kívánóktól, vagy a lakást bérelni akaróktól a szolgáltató elkéri hitel score-ját, mert ez jobb előre jelzője annak, hogy az illető milyen valószínűséggel idéz elő

majd balesetet, vagy marad el a lakbér fizetésénél, mint az, hogy az adott személynek korábban volt-e közlekedési balesete, vagy lakbér-elmaradása. A statisztikai modell tehát nem tökéletes, de egyelőre a legjobb módszer a rendelkezésre állók közül a kockázatok előre becsléséhez.

3. Az összegyűjtött adatok védelme és a PCR jövője

Minden adós-nyilvántartási rendszerrel kapcsolatban – legyen az állami vagy magántulajdonú – felmerül az az aggály, hogy az így összegyűjtött adatokba valaki „belepiszkálhat”, azokat módosíthatja, vagy akár manipulatív célokból megváltoztathatja. Ezért különös jelentősége van annak, hogy az egyes országok miképpen igyekeznek biztosítani az összegyűjtött adatok védelmét. Az iménti kérdéssel is – de a PCR használhatóságával is – összefüggő kérdés, hogy az egyes országok milyen jövőt szánnak az államilag irányított adós-nyilvántartási rendszernek. Ezt a kérdést a második alpontban vizsgáljuk majd meg.

3.1. Vissza lehet-e élni az összegyűjtött adatokkal?

Az alábbi 4. táblázat összefoglalja azokat a lehetőségeket, amikor a PCR-adatok módosíthatók. Mint a táblázatból látható, erre számos lehetőség adódhat, de a fejlett pénzügyi rendszerű országokban ez alapvetően csak akkor lehetséges, ha maga az ügyfél tesz panaszt valamely, róla nyilvántartott adattal kapcsolatban, illetve akkor, ha maga az adat-forrásként szolgáló bank változtat azon. Ugyancsak lehetséges az adatok módosítása, ha a bank, vagy az adat-nyilvántartó rendszer új software-re tér át.

4. táblázat: Hogyan módosíthatók a PCR-adatok?

Ország	PCR-adatok összevetése a bankok más adataival	Ügyfél-panaszok alapján	Statisztikai ellenőrzés	Speciális software-rel	PCR-stáb változtathat az adatokon	Adat-szolgáltató bank változtathat
Angola	1	1	0	1	0	1
Argentina	1	0	1	1	0	1
Aruba						
Australia						

Austria	0	1	1	1	0	1
Bahrain	1	0	1	0	1	1
Barbados						
Belarus	1	0	0	1	0	1
Belgium	1	1	1	1	1	1
Belize						
Bermuda						
Bolivia	0	0	1	1	0	1
Brazil	1	1	1	1	0	1
Canada						
Cayman Islands						
Chile	0	0	1	1	0	1
Colombia	1	0	1	1	0	1
Costa Rica	1	0	1	1	0	1
Croatia						
Cyprus						
Czech Republic						
Dominican Republic	1	1	0	1	1	1
Ecuador	1	1	0	0	0	1
El Salvador	1	0	0	0	0	1
France	0	0	1	1	0	1
Germany	0	1	1	1	1	0
Guatemala						
Guyana						
Haïti	1	0	0	0		
Hong Kong						
India						
Indonesia	1	1	0	1	0	1
Ireland						
Italia	1	1	1	1	0	1
Latvia						
Lithuania						
Luxembourg						

Malawi						
Malaysia	1	0	1	1	0	1
Mexico	1	1	1	0	0	1
Moçambique						
Netherlands						
Netherlands Antilles						
New Zealand						
Nicaragua	0	0	1	1	0	1
Panama						
Paraguay	1	0	0	1	0	1
Peru	0	1	0	1	1	1
Portugal	1	0	1	0	0	1
Puerto Rico						
RWANDA	1	0	1	0	1	0
SENEGAL	0	0	1	0	0	1
Singapore						
Slovak Republic	1	1	0	1	0	1
Spain	1	1	1	1	1	1
Sweden						
Tanzania						
Trinidad and Tobago						
Turkey	0	1	1	1	0	1
United Kingdom						
Uruguay	1	0	1	1	0	1
Venezuela	1	1	0	0	0	1

Megjegyzés: 1 = igen, 0 = nem.

4. táblázat folytatása.

Ország	Bíróság rendelheti el az adat-módosítást	Az ügyfél módosíthatja adatát	Pénzintézet távolíthat el adatot	Ügyfél távolíthat el adatot	Adat-eltávolítás jóvátétel után	Adat-eltávolítás bírósági döntés	Adatot nem lehet eltávolítani, csak
Angola	1	0	1	0	0	0	1
Argentina	1	0	1	0	1	1	0
Aruba							
Australia							
Austria	0	0	0	0	0	0	1
Bahrain	0	0	1	0	0	0	0
Barbados							
Belarus	0	0	0	0	0	0	1
Belgium	1	0	1	0	0	1	0
Belize							
Bermuda							
Bolivia	0	0	0	0	0	0	1
Brazil	0	0	1	0	0	1	0
Canada							
Cayman Islands							
Chile	0	0	1	0	1	0	0
Colombia	0	0	1	0	1	0	0
Costa Rica	0	0	0	0	0	0	1
Croatia							
Cyprus							
Czech Republic							
Dominican Republic	0	0	1	0	0	0	1
Ecuador	0	0	0	0	0	0	1
El Salvador	0	0					
France	0	0	0	0	0	0	1
Germany	0	0					
Guatemala							
Guyana							
Haïti							
Hong Kong							
India							
Indonesia	0	0	1	0	0	0	0

Ireland							
Italia	1	0	0	0	0	0	1
Latvia							
Lithuania							
Luxembourg							
Malawi							
Malaysia	0	0					
Mexico	0	0	1	0	0	1	0
Moçambique							
Netherlands							
Netherlands Antilles							
New Zealand							
Nicaragua	0	0					
Panama							
Paraguay	0	0	0	0	0	0	1
Peru	0	0	1	0	1	0	0
Portugal	0	0	1	0	0	0	0
Puerto Rico							
RWANDA	0	0	1				
SENEGAL	0	0	1				
Singapore							
Slovak Republic	0	0	1	0	0	0	0
Spain	0	0	1	0	0	0	1
Sweden							
Tanzania							
Trinidad and Tobago							
Turkey	1	0	0	0	0	0	1
United Kingdom							
Uruguay	0	0	1	0	0	0	1
Venezuela	0	0	0	0	0	0	1

Megjegyzés: 1 = igen, 0 = nem.

Ugyancsak lehetséges az adatok módosítása, ha azt bíróság rendeli el, nyilvánvalóan az ügyfél fellépése alapján. Amennyiben a jogszolgáltatás lép közbe, akkor több országban teljesen el is

távolíthatók az adatok. Erre azonban a fejlett országokban általában nincs lehetőség. Ezekben az országokban az adatok korrigálhatók, de nem eltávolíthatók a nyilvántartási rendszerből.

3.2. Fejlesztés vagy visszafejlesztés? Elképzelések a PCR és a magántulajdonú információs cégek jövőjéről

Az alábbi 5. táblázat arra vonatkozóan tartalmaz információkat, hogy tervezik-e az egyes országokban kibővíteni, továbbfejleszteni a PCR-t, továbbá tervezik-e a magántulajdonú vállalkozások előtt megnyitni a banki információk piacát. Ami az első kérdést illeti, a fejlődő országok általában pozitív választ adtak arra a kérdésre, hogy kívánják-e bővíteni-fejleszteni az állami banki információs rendszert. A fejlett országok esetében a kép meglehetősen vegyes: egyes országok – mint például Ausztria és Németország – a PCR kibővítésén gondolkodnak, mások viszont nem tervezik azt. A mintában szereplő 62 ország közül 30-ban – és ezek többnyire a fejlődő országok – a PCR továbbfejlesztését-kibővítését tervezik.

Az egyik legizgalmasabb kérdés az, hogy az egyes országokban az állami szervek illetve a jogi intézmény-rendszer hogyan viszonyul a magánvállalkozások megjelenéséhez a banki információs piacon. Meglepő, hogy az országoknak csak kb. 31%-ában létezik állami szabályozás arra nézve, hogy magánvállalatok beléphetnek-e a banki információs piacra. Valószínű, hogy itt a közvetlen korlátozásra vagy tiltásra vonatkozott a kérdés. Hiszen jól ismert, hogy nem szükséges explicit módon tiltani a magáncégek belépését erre a piacra ahhoz, hogy az állami engedély kiadásának feltételei *de facto* mégis állami monopóliumot eredményezzenek. A minta mindössze 10 országában szükséges állami regisztráció illetve engedély ahhoz, hogy magáncég megjelenjen a banki információs piacon. Meglepő módon csupán egyetlen országban – és ez éppen Svédország – korlátozza az állam a piacra belépő magáncégek számát. Miközben tehát Svédországban az adós-nyilvántartásokat magántulajdonú cégek működtetik, ezek számát állami előírások szabják meg. Abban a tekintetben azonban az állam már sokkal aktívabb, hogy milyen típusú adatokat gyűjthetnek nem állami cégek. 26 országban léteznek erre vonatkozó előírások.

A személyes adatok védelméhez való jog szempontjából lényeges kérdés, hogy a banki információs rendszereket működtető akár állami, akár magántulajdonú vállalatok legalisan hozzájuthatnak-e más iparágakban – és itt elsősorban a közszolgáltatók, mint amilyen az áram és gázszolgáltatás a fontosak – nyilvántartott ügyfél-adatokhoz. Meglepő módon a minta 62 országából csak 11 esetében van erre vonatkozó korlátozás. Ugyancsak az országok kevesebb,

mint felében létezik jogi korlátozása a bankok közötti információ-megosztásnak, valamint a magántulajdonú cégek információ-használatának.

Az 5. táblázat még egy fontos tapasztalattal szolgál: az országok többségében lehetővé teszik a magáncégek megjelenését is az államilag irányított PCR mellett a pénzügyi intézetek közötti információ-megosztás lebonyolításában. Ugyanakkor a magáncégek piacra lépését a legtöbb országban jogi korlátok közé szorítják. Az így felépülő – kettős – információ-megosztási rendszer egyrészt biztosítja, hogy az állam hozzáférjen a számára lényeges pénzügyi információkhoz. Másrészt rugalmasságot biztosít azáltal, hogy az autonóm – bár szabályozott – pénzügyi szektor megszerezhesse a hatékony működéséhez szükséges adatokat. A jogi szabályozás egyúttal azt is biztosítja, hogy az ügyfelek adataival ne lehessen visszaélni. Ehhez azonban elengedhetetlen, hogy az erre vonatkozó jogszabályoknak érvényt lehessen szerezni. Ez inkább megvalósul a fejlett pénzügyi országokban, mint a fejlődő országokban.

4. Ki és hogyan szolgáltat adatot a PCR számára?

A 6. táblázat adataiból látható, hogy a leggyakrabban a magán kereskedelmi bankok szolgáltatnak ügyfél-adatokat. Ugyancsak jelentős gyakorisággal szolgáltatnak adatot az állami tulajdonú kereskedelmi bankok, ahol ilyen bankok léteznek. Látható az is, hogy a nem pénzügyi szektor vállalatainak – mint például a kiskereskedelmi vállalkozások – ügyfél-adatai nem kerülnek be a PCR-be. Meglepő azonban, hogy számos országban a nem banki pénzügyi vállalkozások nem adnak át adatot a PCR számára. A 62 országból mindössze 14 esetben állapítható meg, hogy a pénzügyi vállalkozások rész vesznek az információ-megosztásban. Hasonló a helyzet a hitel-szövetkezetekkel: 62 országból 14-ben volt megfigyelhető, hogy hitel-szövetkezetek adatokat adtak át a PCR-nek.

Egy további érdekessége az adatoknak, hogy a hitelkártya cégek sem jeleskednek az információ-megosztás terén. Ennek részben oka az, hogy a fejlődő országokban a hitelkártya-piac meg meglehetősen fejletlen, ha egyáltalán létezik. A 62 ország közül mindössze 8 esetben tapasztalhatjuk, hogy a hitelkártyát kibocsátó cégek bekapcsolódtak a PCR-be. Ennek részben oka lehet az is, hogy a hitelkártya kibocsátók nem az államilag felügyelt vagy egyenesen irányított PCR-ben, hanem a magántulajdonú információs cégeken keresztül jutnak hozzá a számukra szükséges ügyfél-információkhoz.

5. táblázat: Jövőbeli elképzelések a PCR működéséről (Lehetséges magántulajdonú adatnyilvántartás és –kereskedelem?)

Ország	Tervezik-e kibővíteni a PCR-t?	Nincs állami szabályozás	Igen, de állami regisztráció szükséges	Korlátozzák a piacra lépést	A gyűjthető adatok körét az állam korlátozza	A nem pénzügyintézetektől gyűjthető adatok körét az	Az információ megosztását az állam	Nincs szabályozás	A központi bank felügyeli	Magán-információs cégek jogi korlátozása
Angola	1	0	0	0	1	0	1	0	1	1
Argentina	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0
Aruba		1	0	0	0	0	0	1	0	0
Australia	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0
Austria	1	0	0	0	1	1	0	0	0	1
Bahrain	1	0	1	0	1	0	1			1
Barbados		1	0	0	0	0	0	1	0	0
Belarus	0	0	1	0	0	0	0			
Belgium	1									
Belize										
Bermuda										0
Bolivia	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Brazil	1	0	0	0	0	0	1	1	0	1
Canada		1	0	0	1	0	0	0	0	0
Cayman Islands		0	0	0	1	0	1			1
Chile	0	0	0	0	1	0	1	0	1	1
Colombia	1	1	0	0	1	0	0	1	0	0
Costa Rica	1	0	0	0	0	0	1	1	0	1
Croatia		0	0	0	0	0	1	0	1	0

Cyprus	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0
Czech Republic		0	0	0	0	0	0	0	1	1
Dominican Republic	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0
Ecuador	1	0	0	0	1	0	0	1	0	0
El Salvador	1	0	0	0	0	1	1	0	1	1
France		0	1	0	0	0	1	0	1	
Germany	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0
Guatemala	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0
Guyana	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0
Haiti	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0
Hong Kong		0	0	0	1	1	1	0	0	0
India		0	0	0	1	1	1	1	0	0
Indonesia	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0
Ireland										
Italia	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0
Latvia										
Lithuania	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0
Luxembourg	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0
Malawi		1	0	0	0	0	0	1	0	0
Malaysia	1	0	0	0	1	0	1	0	1	1
Mexico	1							0	0	0
Moçambique										
Netherlands	0	1	0	0	0	0	0			0

Netherlands										
Antilles		1	0	0	0	0	0	1	0	0
New Zealand		1	0	0	0	0	0	1	0	1
Nicaragua	1	0	0	0	1	1	0	0	1	1
Panama		0	1	0	1	1	1	0	0	0
Paraguay	1	0	0	0	1	0	1	0	0	1
Peru	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0
Portugal	1	0	0	0	1	1	1	0	1	
Puerto Rico		0	0	0	0	0	1	0	0	0
RWANDA	1	1	1	0	0	0	0	1	0	1
SENEGAL	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0
Singapore		0	0	0	1	0	0	0	1	1
Slovak Republic	1	0	1	0	1	0	0	0	1	0
Spain	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Sweden	0	0	0	1	1	0	1	0	0	1
Tanzania		0	0	0	1	1	1	1	0	1
Trinidad and Tobago		1	0	0	1	0	0	1	0	0
Turkey	1	0	0	0	1	1	0	0	1	1
United Kingdom								0	0	
Uruguay	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Venezuela	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0

Megjegyzés: 1 = igen, 0 = nem.

6. táblázat: Ki szolgáltat adatot a PCR számára?

Ország	Magán kereskedelmi bankok	Állami tulajdonú kereskedelmi bankok	Állami fejlesztési bankok	Hitel-szövetkezetek	Pénzügyi vállalkozások	Hitelkártya kibocsátók	Hitelnyújtó cégek	Kiskereskedelmi egységek
Angola	1	1	0	0	0	0	0	0
Argentina	1	1	1	0	0	1	0	0
Aruba								
Australia								
Austria	1	1	1	1	1	1	0	0
Bahrain	1	1	0	0	0	0	0	0
Barbados								
Belarus	1	1						
Belgium								
Belize								
Bermuda								
Bolivia	1	0	0	1	0	0	0	0
Brazil	1	1	1	0	1	0	0	0
Canada								
Cayman Islands								
Chile	1	1	0	0	0	0	0	0
Colombia	1	1	1	1	1	0	0	0
Costa Rica	1	1	1	1	1	0	0	0
Croatia								
Cyprus								
Czech Republic								

Dominican Republic	1	1	1	0	1	1	0	0
Ecuador	1	1	1	1	1	1	0	0
El Salvador	1	1	0	0	0	0	0	0
France	1	1	1	1	1	0	0	0
Germany	1	1	1	1	1	0	0	0
Guatemala	1	1	1	0	0	0	0	0
Guyana								
Haïti	1	1	0	0	0	0	0	0
Hong Kong								
India								
Indonesia	1	1	1	0	0	0	0	0
Ireland								
Italia	1	1	0	1	1	0	0	0
Latvia								
Lithuania	1	1	1	0	0	0	0	0
Luxembourg								
Malawi								
Malaysia	1	0	1	0	1	0	0	0
Mexico	1	0	1	0	0	0	0	0
Moçambique	1	0	0	1	0	0	1	0
Netherlands								
Netherlands Antilles								
New Zealand								
Nicaragua	1	1	1	0	0	0	0	0
Panama								

Paraguay	1	1	0	0	1	0	0	0
Peru	1	1	0	0	1	1	1	0
Portugal	1	1	0	1	1	1	0	0
Puerto Rico								
RWANDA	1	1	1	1	0	1	0	0
SENEGAL	1	1	1	0	0	0	0	0
Singapore								
Slovak Republic	1	1	0	0	0	0	0	0
Spain	1	1	1	1	0	0	0	0
Sweden								
Tanzania								
Trinidad and Tobago								
Turkey	1	1	1	0	0	0	0	0
United Kingdom								
Uruguay	1	1	0	1	0	0	0	0
Venezuela	1	1	1	1	1	1	0	0

Megjegyzés: 1 = igen, 0 = nem.

A PCR számára adatot szolgáltató bankok, pénzügyi vállalkozások számáról, valamint a PCR-ben szereplő teljes hitel-állományról a 7. táblázat nyújt tájékoztatást. A 7. táblázatból az is kitűnik, hogy mely országokban adnak át kötelezően adatot a pénzügyi vállalkozások és melyekben önkéntes az információ-megosztás.

7. táblázat: Adatok az adat-szolgáltatókról

Ország	Az adatszolgáltatók száma	A teljes hitel-állomány a PCR-ben	Valutanem	Kötelező-e az adatszolgáltatás?
Fejlődő országok				
Angola	7			1
Argentina	150	97.510	Millió peso	1
Aruba				
Bahrain	19	N/A	BD	1
Barbados				
Belize				
Bermuda				
Bolivia	71	32.388.687.050	Boliviano	1
Brazil	442	333 milliárd	Brazil Real	1
Cayman Islands				
Chile	30	US\$ 50.000 millió	USD	1
Colombia	100	\$30 milliárd	USD	1
Costa Rica	92	\$3 208 300 000	USD	1
Dominican Republic	190	66,785,790,845	RD\$	1
Ecuador	103	75.906.000.000.000	SUCRE	1
El Salvador	38	52.653.624.709.320	COLONES SALVADOREÑOS	1
Guatemala	55	18.694 millió	Quetzal	1
Guyana				
Haïti	12	5.5 milliárd	Gourde	1
Hong Kong				
India				
Indonesia	168	306171 B	IDR	1
Malawi				
Malaysia		237.4 milliárd	MYR	1

Mexico	119	786.458.000.000	peso	1
Moçambique	9			1
Netherlands Antilles				
Nicaragua	15	1,030.9	Millió USD	1
Panama				
Paraguay	73	6.373.565.863.000	GUARANIES	1
Peru	133	66.092.000.000	NUEVOS SOLES	1
Puerto Rico				
RWANDA	9	69.313.421.000	FRW	1
SENEGAL	90	2.100 milliárd	FCFA	1
Tanzania				
Trinidad and Tobago				
Turkey	84	76 milliárd	\$	1
Uruguay	49	7.529:	Millió USD	1
Venezuela	91	10.725.366.947	USD	
Fejlett országok				
Australia				
Austria	1576	3.864.279 millió	ATS	1
Belgium	175	200.000.000.000	EUR	1
Canada				
Cyprus				
France	901	920 milliárd	EURO	1
Germany	5200	10.400 milliárd	DEM	1
Ireland				
Italia	1063	890.691.675.819	EURO	1
Luxembourg				
Netherlands				
New Zealand				
Portugal	242	143.518.401	Ezer Euro	1
Singapore				
Spain	435	160 milliárd	Peseta	1
Sweden				
United Kingdom				
KKE-országok				
Belarus	27			1

Croatia				
Czech Republic				
Latvia				
Lithuania	24	2.2 milliárd	USD	1
Slovak Republic	26	789.455 millió	SK	1

Mint látható, a 62 ország közül 34-ben, tehát több, mint az országok felében kötelező a PCR-nek történő az adat-szolgáltatás a pénzügyi vállalkozások számára. Az adatszolgáltató bankok és pénzügyi vállalkozások száma az egy tucattól a több százig, esetenként több ezerig terjed. Megfigyelhető, hogy a fejlettebb pénzügyi rendszerrel bíró országokban az adatszolgáltatók száma – mint ahogyan a bankok és más pénzügyi vállalkozások száma is – magasabb, a fejlődőkben jóval alacsonyabb. A PCR által nyilvántartott hitel-állomány igen jelentős.

5. Milyen adatok kerülnek a PCR-be?

Érdeemes külön szemügyre vennünk a pénzügyintézetekkel szemben alkalmazott szankciókat, ha azok elmulasztják adat-jelentési kötelezettségüket. Erről ad számot a 8. táblázat. Az országok kevesebb, mint felében alkalmaznak pénzbüntetést a nem jelentő pénzügyintézetekkel szemben. Ez a szám azért is ilyen alacsony, mert – miként már írtunk róla – számos, főként angolszász országban, vagy ilyen orientációjú országokban az adós-nyilvántartásban nincs szerepe a PCR-nek. A vizsgált országok kissé több mint egynegyedében követi felügyeleti akció – tehát állami beavatkozás – az adat-átadás elmulasztását. Igen meglepő, hogy azokban az országokban, ahol az adós-nyilvántartás kizárólagosan vagy meghatározó módon az állam kezében van, az adat-átadás elmulasztását csak az esetek 13%-ában követi a PCR-adatokhoz történő hozzáférés megtagadása a mulasztó pénzügyintézettel szemben. Jól ismert, hogy a magán-alapú és önkéntes információ-megosztási rendszerekben az első és legfontosabb alapelv a reciprocitás. Tehát csak azok a pénzügyintézetek férhetnek hozzá más pénzügyintézetek adataihoz, amelyek maguk is szolgáltatnak adatot, még hozzá teljes körűen.

Látható, hogy az eseteknek csak elenyésző hányadában hozza nyilvánosságra a PCR-t kezelő állami szerv az adat-átadást megtagadók nevét. Viszont ahol alkalmazzák a pénzügyintézetekkel szembeni pénzbüntetést, mint szankciót, ott azt következetesen érvényesítik.

A vizsgált országok csoportjában – ahol a PCR jelentős szerepet kap az adós-nyilvántartásban – az adat-átadás elmulasztása a pénzügyintézetek részéről általában nem túl

gyakori. A 62 országból 12 esetben fordult ez elő évente egy-három alkalommal, illetve pénzüzetekkel kapcsolatban, hat esetben 4–10 alkalommal, illetve pénzüzetnél, három esetben 11–25 alkalommal, illetve pénzüzetnél, és öt ízben több mint 25 alkalommal, illetve pénzüzetnél. Megfigyelhető, hogy minél fejlettebb egy ország – amely egyúttal PCR-rel rendelkezik – annál kisebb az adatátadással kapcsolatos mulasztások száma.

Igen lényeges kérdés, hogy milyen típusú információkat tartanak nyilván az államilag kezelt PCR-ek. A pénzüzetek által átadott, illetve a PCR által beszerzett információkról ad képet a 9. táblázat. Ezek lehetnek: az adós neve, lakcíme, adóazonosítója, az általa felvett hitelek összege, a hitelek kamatlába, azok futam-ideje, a hitel fajtája, a hitel-felvételhez kapcsolódó biztosítékok, a hitel minősítése, valamint az adat-szolgáltató pénzüzet neve. A PCR-t működtető országokban az adós neve, az általa felvett hitelek összege és az adatokat jelentő pénzüzet(ek) neve az az információ, amely a leggyakrabban szerepel az adatbázisban. Ezeket az adatokat követi a hitel típusa, a hitelek minősítése, majd a hitel-felvevők adó-azonosítója és végül azok lakcíme.

A nyilvántartott adatok jellegéből arra következtethetünk, hogy sok országban a PCR nem a pénzüzetek közötti információ-megosztást, sokkal inkább állami-kormányzati célokat – tehát a pénzügyi szektor általános állapotának, tendenciáinak megfigyelését – szolgálja.

A 10. táblázat a PCR jellegéről ad képet. A PCR-rel rendelkező országok közül 23-ban alkalmaznak minimum-limitet a jelentett hitelekkel kapcsolatban. Miként a táblázatból látható, az ilyen limitet alkalmazó országok esetében ez a küszöb általában meglehetősen magas. Így a kisebb hitelt felvevők kimaradnak az adós-nyilvántartásból. A magántulajdonú credit bureau-k rendszerében ez általában nem fordul elő. A credit bureau-k igyekeznek minden adósról adatot gyűjteni és szolgáltatni.

Egy további fontos jellemzője a különböző országokban működő PCR-eknek, hogy azok negatív és pozitív adós-adatokat egyaránt tartalmaznak. Az ilyen rendszert működtető országok közül 28-ban a PCR adós-nyilvántartása teljes lista. Hat országban – meglepő módon – a PCR csak pozitív adós-listát tart fenn, míg csupán egy országban létezik kizárólag negatív adós-lista.

A táblázatból az is kitűnik, hogy a fejlett országokban a pénzüzetek általában folyamatosan, de legalább egy havi gyakorisággal szolgáltatnak adatokat a PCR-nek, míg a kevésbé fejlettekben az adatszolgáltatás ritkább.

A 11. táblázat a hitelekhez kapcsolódó különféle garanciák nyilvántartásáról ad áttekintést. A táblázatból kitűnik, hogy az egyéb hitel-garanciák nyilvántartása meglehetősen

esetleges – ez nem jellemző a magántulajdonú adós-nyilvántartó cégekre – viszont a fejlett országokban meglehetősen széles körű, beleértve ebbe a személyi, vállalati kapcsolatokat is. A táblázatból képet nyerhetünk arról is, hogy az egyes országokban hány személyről tartanak nyilván adatokat, illetve meghatározott időszakokban hány ügyfél-record kerül a PCR-be.

8. táblázat: A pénzüzetekkel szemben alkalmazott szankciók nem-jelentés esetén.

Ország	Pénzbüntetés	Felügyeleti akció	Adathozzáférés megtagadása	A nem-jelentés nyilvánosságra hozása	Ténylegesen alkalmazzák a szankciókat?	Hány szankciós ügy egy évben?	Egyéb önkéntes adatszolgáltatás?
Angola	0	0	0	0			0
Argentina	0	1	0	0	1	> 25	0
Aruba							
Australia							
Austria	1	1	0	0	0		0
Bahrain	0	1	0	0	1	1 - 3	0
Barbados							
Belarus							0
Belgium	0	1	0	1	1	4 - 10	0
Belize							
Bermuda							
Bolivia	1	0	0	0	1	> 25	1
Brazil	1	1	1	0	1	> 25	0
Canada							
Cayman Islands							
Chile					1	1 - 3	0
Colombia	1	1	0	0	1	4 - 10	0

Costa Rica	0	1	0	0	0		0
Croatia							
Cyprus							
Czech Republic							
Dominican Republic	1	0	0	0		> 25	0
Ecuador	1	0	1	0	1	11 - 25	0
El Salvador	1	0	0	0	1	4 - 10	0
France	0	1	0	0	0		0
Germany	1	1	0	0	0		0
Guatemala	1	0	0	0	1	11 - 25	0
Guyana							
Haïti	1	0	0	0	0		0
Hong Kong							
India							
Indonesia	1	1	1	0	1	> 25	0
Ireland							
Italia	1	0	0	0	1	1 - 3	0
Latvia							
Lithuania	0	1	0	0	1	1 - 3	0
Luxembourg							
Malawi							
Malaysia	1	0	0	0	0		1

Mexico	0	0	1	0	1	1 - 3	1
Moçambique	0	1	0	0	1	4 - 10	0
Netherlands							
Netherlands Antilles							
New Zealand							
Nicaragua	1	0	0	0	1	1 - 3	0
Panama							
Paraguay	1	0	0	0	1	1 - 3	0
Peru	1	0	1	1	1	1 - 3	0
Portugal	1	0	1	0	1	11 - 25	0
Puerto Rico							
RWANDA	1	0	0	0	1	1 - 3	0
SENEGAL	1	0	0	0	1	1 - 3	0
Singapore							
Slovak Republic	1	1	0	0	0		0
Spain	1	1	0	0	1	1 - 3	0
Sweden							
Tanzania							
Trinidad and Tobago							
Turkey	1	0	1	0	1	4 - 10	0
United Kingdom							

Uruguay	1	1	0	0	1	4 - 10	0
Venezuela	1	1	1	0	1	1 - 3	0

Magyarázat: 1 = igen, 0 = nem.

9. táblázat: Milyen információkat tartanak nyilván a PCR-ek az adósokról?

Ország	Lakossági információk	Név	Lakcím	Adóazonosító	Az adatjelentő pénzügyintézet	Hitel összeg	Kamatláb	Hitel futamidő	Hitel típusa	Egyéb biztosíték típusa	Biztosíték értéke	Hitel minősítése
Angola	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1
Argentina	1	1	1	0	1	1	0	0	0	1	1	1
Aruba												
Australia												
Austria	1	1	1	0	1	1	0	0	1	0	0	0
Bahrain	1	1	1	0	1	1	0	0	1	0	0	0
Barbados												
Belarus	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	0	0
Belgium	1	1	1	1	1	1	0	0	1	0	0	0
Belize												
Bermuda												
Bolivia	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Brazil	1	0	0	1	1	1	0	1	0	0	0	0
Canada												
Cayman Islands												

Chile	1	1	0	1	1	1	0	0	1	0	0	1
Colombia	1	1	0	1	1	1	0	0	1	0	0	1
Costa Rica	1	1	0	0	1	1	0	0	1	0	0	1
Croatia												
Cyprus												
Czech Republic												
Dominican Republic	1	1	0	1	1	1	0	0	1	0	0	1
Ecuador	1	1	0	1	1	0	0	0	1	1	1	1
El Salvador	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	0	1
France	0											
Germany	1	1	1	0	1	1	0	0	1	0	0	0
Guatemala	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1
Guyana												
Haïti	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	0	1
Hong Kong												
India												
Indonesia	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ireland												
Italia	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1
Latvia												
Lithuania	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1
Luxembourg												
Malawi												
Malaysia	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1
Mexico	1	1	1	1	1	1	0	0	1	0	0	1

Moçambique	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Netherlands												
Netherlands Antilles												
New Zealand												
Nicaragua	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Panama												
Paraguay	1	1	0	1	1	1	0	0	0	0	1	1
Peru	1	1	0	1	1	1	0	0	1	1	1	1
Portugal	1	1	0	1	1	1	0	0	1	0	0	0
Puerto Rico												
RWANDA	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
SENEGAL	1	1	1	0	1	1	0	0	1	0	0	0
Singapore												
Slovak Republic	0											
Spain	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	0	1
Sweden												
Tanzania												
Trinidad and Tobago												
Turkey	0											
United Kingdom												
Uruguay	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	0
Venezuela	1	1	0	1	1	1	0	0	1	1	1	1

Magyarázat: 1 = igen, 0 = nem.

10. táblázat: Melyik hiteleket tartják nyilván a PCR-ben?

Ország	Jelentett minimum hitel-összeg?	Összeg-határ	devizanem	Milyen gyakran jelentenek a pénz-intézetek?	Pozitív/Negatív lista	Kétes hitel/hitelkártya adósság	Overdraft	Gépkocsi hitel	Lakáshitel	Biztonságos hitelek	Kisvállalkozói hitel
Angola	0			0	2						
Argentina	1	50	Peso	3	2	1	1	1	1	1	1
Aruba											
Australia											
Austria	1	5 millió	ATS	3	1						
Bahrain	1	50.000	BD	4	1	1	1	0	0	0	0
Barbados											
Belarus	1	10 000	USD	3	2						
Belgium	1	24.789,35	EUR	3	2						
Belize											
Bermuda											
Bolivia	0			3	2						
Brazil	1	50.000	Brazil Real	3	2						
Canada											
Cayman Islands											
Chile	0			3	2	0	1	0	0	0	0
Colombia	1	\$11.900	USD	4	2	1	0	0	1	0	0
Costa Rica	0			3	2						

Croatia											
Cyprus											
Czech Republic											
Dominican Republic	0			5	2						
Ecuador	0			3	2						
El Salvador	0			3	2						
France	1	76000	EURO	3	1						
Germany	1	3 millió	DEM	4	0						
Guatemala	0			5	2						
Guyana											
Haïti	1	75,000	Gourde	4	2						
Hong Kong											
India											
Indonesia	1	50 M	IDR	3	2						
Ireland											
Italia	1	77469	EURO	3	2	1	1	1	1	1	0
Latvia											
Lithuania	1	12.500	USD	7	2						
Luxembourg											
Malaysia	1	1 millió	MYR	3	2						
Mexico	1	A teljes árbevétel arányában	Millió Peso	3	2	1	0	0	0	1	1
Moçambique				3	1						

Netherlands											
Netherlands Antilles											
New Zealand											
Nicaragua	0			3	2	1	1	1	1	1	1
Panama											
Paraguay	1	10.000.000. -	Guaranie	3	2						
Peru	1	13558	új Sole	3	2	1	0	0	1	0	1
Portugal	0			3	2						
Puerto Rico											
RWANDA	1	500	FRW	3	2						
SENEGAL	1	5 ou 10 Millió	FCFA	3	1						
Singapore											
Slovak Republic	1	3.000.000	SK	3	2						
Spain	1	1.000.000	Peseta	1	2	1	0	0	0	1	1
Sweden											
Tanzania											
Trinidad and Tobago											
Turkey	1	3 milliárd	Török líra	3	2						
United Kingdom											
Uruguay	1	18.000	USD	4	1	1	1	0	1	1	0
Venezuela	0			3	2	1	1	1	1	1	1

Magyarázat: * 0 = folyamatosan, 1 = naponta, 3 = havonta, 4 = negyedévente, 5 = félévente, 7 = rendszertelenül.

** 0 = csak negatív lista, 1 = csak pozitív lista, 2 = negatív és pozitív lista.

11. táblázat: Nyilvántart-e a PCR egyéb – garanciális – adatokat?

Ország	Gyűjtenek biztosíték-információt is?	Személyi vagy vállalati garanciák	Személyi vagy vállalati kapcsolatok?	Besorolás (rating)	Van-e központi előírás a besorolásra?	A nyilvántartott személyek száma	A nyilvántartott cégek száma	A hitel-információs rekordok száma havonta
Angola	1	1	0	0				
Argentina	1	0	0	1	1	4 655 002	117.896	164.000
Aruba								
Australia								
Austria	0	1	1	0		58 733	36.799	87.276
Bahrain	0	0	1	0	0			kb. 2800, negyedévente korszerűsítik
Barbados								
Belarus	1	1	1	0				
Belgium	0	0	0	0		265 000	160.000	400.000
Belize								
Bermuda								
Bolivia	1	1	0	1	1	779 620	9.496	
Brazil	0	0	0	0		650 639	230.241	600.000
Canada								
Cayman Islands								

Chile	0	0	0	1	1	3 024 000	80.500	1.600
Colombia	0	0	1	1	1	1 269 000	192.000	40.000
Costa Rica	0	0	1	1	1	518 409	10695	4200
Croatia								
Cyprus								
Czech Republic								
Dominican Republic	0	0	1	1	1			
Ecuador	1	1	0	1	1	825 904	15.662	
El Salvador	0	0	0	1	1	450 000	150,000.00	7.000
France	0	0	0	0			900000	25.000 és 28.000 között
Germany	0	0	1	0		96 000	170000	480.000 negyedévente
Guatemala	1	1	0	1	1			367
Guyana								
Haïti		0	0	1	1		6,118*	
Hong Kong	0							
India								
Indonesia	1	1	1	1	1			
Ireland								
Italia	1	1	1	1	1	5 586 750	1088300	~ 40.000
Latvia								
Lithuania	1	1	1	1	1	7 500	7000	~ 800
Luxembourg								
Malaysia	1	1	1	1	1	1	473 132	66 751

Mexico	0	0	0	1	1	75 000	120000	2500
Netherlands								
Nicaragua	1	1	0	1	1			
Panama								
Paraguay	1	0	1	1	1	81 111	37.781	291 725
Peru	1	1	1	1	1	1 120 000	480.000	300
Portugal	0	0	0	0		2 915 433	393.284	5.000.000
Puerto Rico								
RWANDA	1	1	0	1	1			200
SENEGAL			1		1		55 000*	250
Singapore								
Slovak Republic	1	1	1	1	1		8.131	500
Spain	1	0	0	1	1	9 370 000	622.000	16.545.000
Sweden								
Tanzania								
Turkey	0	0	1	0		378 862	1.026.162	1100
United Kingdom								
Uruguay	0	0	1	1	1	122 000	51.000	50.000
Venezuela	1	1	1	1	1	1 560 000	114.300	1.4 Millió

6. Az adatok feldolgozása, megőrzése és az adatokhoz való hozzáférés joga

Az állami és/vagy magán-információs rendszerek a pénzügyi szektor legértékesebb „termelési tényezőjét” őrzik. Ugyanakkor ezek az adatok az ügyfelek számára is igen értékesek. Komoly érdekek fűződnek tehát ahhoz, hogy korábbi adatok ne vesszenek el a rendszerből, még akkor sem, ha közben az adós státusza változik. Ezt az érdeket kell egyensúlyban tartani az adatfeldolgozás és -tárolás költségeivel, valamint azzal a szemponttal, hogy korábbi, de már nem releváns adatok ne befolyásolják az ügyfelek hitelképességének megítélését. A 12. táblázatban összefoglaljuk, hogy az egyes országokban hány évig őrzik meg az ügyfél-adatokat, azon belül meddig kerülnek megőrzésre a törlesztett vagy más okból eltörölt adósságokra vonatkozó adatok, illetve a nem megfizetett adósságok adatai.

12. táblázat: Mi történik a törlesztett adósságok adataival?

Ország	Meddig őrzik az adatokat?	Eltörölt adósságok adatainak megőrzése	Nem kifizetett adósságok adatainak megőrzése
Fejlődő országok			
Angola	> 10 év	> 10 év	> 10 év
Argentina	8 - 10 év	kifizetéskor törlik	kifizetéskor törlik
Aruba			
Bahrain	> 10 év	kifizetéskor törlik	< 1 év
Barbados			
Belize			
Bermuda			
Bolivia	> 10 év	kifizetéskor törlik	negatív listát soha nem törlik
Brazil	> 10 év	negatív listát soha nem törlik	negatív listát soha nem törlik
Cayman Islands			
Chile	> 10 év	kifizetéskor törlik	kifizetéskor törlik
Colombia	8 - 10 év	5 - 7 év	1 - 2 év
Costa Rica	> 10 év	kifizetéskor törlik	negatív listát soha nem törlik
Dominican Republic	> 10 év	> 10 év	> 10 év

Ecuador	1 - 2 év	kifizetéskor törlik	kifizetéskor törlik
El Salvador	1 - 2 év	kifizetéskor törlik	kifizetéskor törlik
Guatemala	5 - 7 év	kifizetéskor törlik	kifizetéskor törlik
Guyana			
Haïti	> 10 év	negatív listát soha nem törlik	negatív listát soha nem törlik
India			
Indonesia	< 1 év	kifizetéskor törlik	< 1 év
Malawi			
Malaysia	5 - 7 év	5 - 7 év	5 - 7 év
Mexico	> 10 év		
Moçambique	1 - 2 év		
Netherlands Antilles			
Nicaragua		kifizetéskor törlik	kifizetéskor törlik
Panama			
Paraguay	5 - 7 év	kifizetéskor törlik	kifizetéskor törlik
Peru	> 10 év	negatív listát soha nem törlik	negatív listát soha nem törlik
Puerto Rico			
RWANDA	8 - 10 év	kifizetéskor törlik	> 10 év
SENEGAL	> 10 év	> 10 év	
Tanzania			
Trinidad and Tobago			
Turkey	> 10 év	negatív listát soha nem törlik	negatív listát soha nem törlik
Uruguay	> 10 év	negatív listát soha nem törlik	negatív listát soha nem törlik
Venezuela	> 1 év	kifizetéskor törlik	kifizetéskor törlik
Fejlett országok			
Australia			
Austria	5 - 7 év	5 - 7 év	5 - 7 év
Belgium	1 - 2 év	kifizetéskor törlik	8 - 10 év
Canada			
Cyprus			
France	1 - 2 év	< 1 év	< 1 év
Germany	> 10 év	kifizetéskor törlik	> 10 év

Hong Kong			
Ireland			
Italia	> 10 év	> 10 év	> 10 év
Luxembourg			
Netherlands			
New Zealand			
Portugal	> 10 év	negatív listát soha nem törlik	negatív listát soha nem törlik
Singapore			
Spain	> 10 év	kifizetéskor törlik	> 10 év
Sweden			
United Kingdom			
KKE országok			
Belarus			
Croatia			
Czech Republic			
Latvia			
Lithuania	3 - 4 év	negatív listát soha nem törlik	negatív listát soha nem törlik
Slovak Republic	5 - 7 év	kifizetéskor törlik	kifizetéskor törlik

A táblázatból kibontakozó kép vegyes. Az országok nagy csoportjában az „élő” adatok legalább 10 évig megőrződnek a rendszerben. Ugyanakkor a megfizetett adósságok adatait a megfizetést követően haladéktalanul törlik. Azonban nem minden ország jár el így. Van számos olyan – tipikusan fejlődő – ország, ahol az ún. negatív listás adatokat soha nem törlik. Ha tehát valaki egyszer felkerült erre a listára, annak élete végéig nyoma marad.

A személyes adatok védelmével, de az információ-megosztás hatékonyságával is szorosan összefüggő kérdés, hogy mely intézmények illetve magáncégek férhetnek hozzá az adatokhoz. Erről ad tájékoztatást a 13. táblázat.

A vizsgált országok többségében – 31 országban – az adatok hozzáférhetők a PCR-t irányító állami intézményen kívül más felhasználók számára is. A táblázatból az is kitűnik, hogy – egy korábbi megfigyeléssel ellentétben – többnyire azok a, tipikusan állami tulajdonú, pénzügyintézetek kaphatják meg más pénzügyintézetek ügyfél-adatait, amelyek maguk is szolgáltatott adatot a PCR számára. Ez 26 ország esetében volt így. Ugyanakkor 5 országban állami pénzügyintézetek akkor is megszerezhették az ügyfelek adatait, ha maguk nem voltak adat-

szolgáltatók. Ezen országok közül kettő – Ausztria és Franciaország a fejlett pénzüccal rendelkező, de erőteljes állami szabályozást alkalmazó ország volt.

Mivel az országok többségében a pénzügyi szektorban többnyire magántulajdonú pénzintézetek működnek, ezért nem meglepő, hogy a PCR-rel rendelkező országok túlnyomó többségében – 28 országban – a magántulajdonú pénzintézetek, de azok szigorúan viszonyossági alapon, hozzáférhetnek a PCR adatbázisához. 4 országban ezt akkor is megtehetik, ha ők maguk nem voltak adat-szolgáltatók. Meglepő módon Ausztria ebbe a csoportba tartozik, Franciaország azonban már nem.

Ugyancsak a PCR-rel rendelkező országok egy meghatározó csoportjában – 22 országban – a központi banknak szabad hozzáférése van a PCR-adatbázishoz. Meglepő azonban, hogy mindössze 8 országban férhetnek hozzá ilyen adatokhoz az igazságszolgáltatás szervei, és csak 2 országban az adóhatóság. A 8 ország között, amelyben az igazságszolgáltatás szervei megnézhetik a PCR-adatbázist két fejlett ország – Olaszország és Spanyolország – is szerepel.

A 14. táblázat arról számol be, hogy a pénzügyi szektoron kívül milyen intézmények illetve magánszemélyek tekinthetnek be a PCR-adatbázisba. Nem meglepő, hogy az országok többségében az ilyen fajta betekintési jog meglehetősen korlátozott. Ami viszont váratlan: mindössze 9 ország esetében nézhetik meg az adatokat azok a személyek, akik bekerültek a PCR-adatbázisba. A fejlett országok közül szinte mindegyikben – Spanyolország kivételével – megilleti ez a jog az adatbázisba bekerült adókat, a fejlődő országok közül azonban csak elvétve.

A 15. táblázat egy más, ám szintén igen lényeges nézőpontból elemzi, hogy kik és milyen adatokhoz férhetnek hozzá. Mint láttuk, az országok nagy hányadában érvényesül a reciprocitás elve. Az adatokhoz való hozzáférés azonban a reciprocitás követelményének betartása után nem korlátlan. A PCR-rel rendelkező országok túlnyomó többségében viszonylag szűkre szabják a megtekinthető adatok körét, vagy legalábbis korlátozzák ezt az adat-kört. A nem pénzügyi vállalkozások tipikusan nem, a pénzügyi vállalkozások pedig csak bizonyos korlátok között tekinthetnek be a PCR-adatbázisba. A leginkább nyilvános adat a hitelek nagysága, de az egyéb hitel-kondíciókat már csak kevesen láthatják.

13. Ki fér hozzá az adatokhoz az állami szférán belül?

Ország	Hozzáférhető k-e a PCR adatok a nyilvántartó intézményen kívül?	Állami pénzüzetek akik beadnak adatot	Állami pénzüzetek akik nem adtak be adatot	Magán-pénzüzetek akik beadnak adatot	Magán-pénzüzetek akik nem adtak be adatot	Központi bank és Bank-Felügyelet	PCR más egységei	Adó-hatóság	Igazság-szolgáltatás	Más állami szervek
Angola	1	1	0	1	0	1	0	0	0	0
Argentina	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Aruba										
Australia										
Austria	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0
Bahrain	1	1	0	0	0	1	1	0	0	0
Barbados										
Belarus	1	0	0	1	0	1	0	0	1	0
Belgium	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Belize										
Bermuda										
Bolivia	1	0	0	1	0	1	1	0	1	0
Brazil	1	1	0	1	0	1	1	0	0	0
Canada										
Cayman Islands										
Chile	1	1	0	1	0	1	1	0	0	0
Colombia	1	1	0	1	0	1	0	0	1	1
Costa Rica	1	1	0	1	0	0	1	0	1	0

Croatia										
Cyprus										
Czech Republic										
Dominican Republic	1	1	0	1	0	1	1	0	1	1
Ecuador	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0
El Salvador	1	1	0	1	0	0	1	0	0	0
France	1	1	1	1	0	1	1	0	0	0
Germany	1	1	0	1	0	1	1	0	0	0
Guatemala	0									
Guyana										
Haïti	1	1	0	1	0	0	1	0	0	0
Hong Kong										
India										
Indonesia	0									
Ireland										
Italia	1	1	0	1	0	1	1	0	1	0
Latvia										
Lithuania	1									
Luxembourg										
Malaysia	1	1	0	1	0	1	1	0	0	0
Mexico	1	1	0	1	0	1	0	0	0	1
Moçambique										
Netherlands										
Netherlands										

Antilles										
New Zealand										
Nicaragua	0									
Panama										
Paraguay	1	1	0	1	0	1	1	0	0	0
Peru	1	1	0	1	0	1	0	1	0	0
Portugal	1	1	0	1	0	0	1	0	0	0
Puerto Rico										
RWANDA	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0
SENEGAL	1	1	0	1	0	1	0	0	0	0
Singapore										
Slovak Republic	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Spain	1	1	0	1	0	1	1	0	1	0
Sweden										
Tanzania										
Trinidad and Tobago										
Turkey	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0
United Kingdom										
Uruguay	1	1	0	1	0	0	1	0	0	0
Venezuela	1	1	0	1	0	1	1	0	0	1

14. táblázat: Ki fér hozzá az adatokhoz a magán-szférán belül?

Ország	Hozzáférhető-e a PCR adatok a nyilvántartó intézményen kívül?	Helyi önkormányzati szervek	Magán hitel-információs cégek	Marketing cégek	Magánvállalkozások	Az egyén akiről adatot továbbítottak
Angola	1	0	0	0	0	0
Argentina	1	1	1	1	1	1
Aruba						
Australia						
Austria	1	0	0	0	0	1
Bahrain	1	0	0	0	0	0
Barbados						
Belarus	1	0	0	0	0	0
Belgium	1	0	0	0	0	1
Belize						
Bermuda						
Bolivia	1	0	0	0	0	0
Brazil	1	0	0	0	0	1
Canada						
Cayman Islands						
Chile	1	0	0	0	1	0
Colombia	1	0	1	0	1	0
Costa Rica	1	0	0	0	0	0
Croatia						
Cyprus						
Czech Republic						

Dominican Republic	1	1	0	0	0	1
Ecuador	1	0	0	0	1	0
El Salvador	1	0	0	0	0	0
France	1	0	0	0	0	1
Germany	1	0	0	0	0	1
Guatemala	0					
Guyana						
Haïti	1	0	0	0	0	0
Hong Kong						
India						
Indonesia	0					
Ireland						
Italia	1	0	0	0	0	1
Latvia						
Lithuania	1					
Luxembourg						
Malaysia	1	0	0	0	0	0
Mexico	1	0	0	0	0	0
Moçambique						
Netherlands						
Netherlands Antilles						
New Zealand						
Nicaragua	0					

Panama						
Paraguay	1	0	0	0	0	0
Peru	1	0	1	0	0	0
Portugal	1	0	0	0	0	1
Puerto Rico						
RWANDA	1	0	0	0	0	0
SENEGAL	1	0	0	0	0	0
Singapore						
Slovak Republic	1	0	0	0	0	0
Spain	1	0	0	0	1	0
Sweden						
Tanzania						
Trinidad and Tobago						
Turkey	1	0	0	0	0	0
United Kingdom						
Uruguay	1	0	0	0	0	0
Venezuela	1	1	0	0	0	0

Magyarázat: 1 = igen, 0 = nem.

15. táblázat: Milyen korlátozások érvényesek az adat-megosztásban?

Ország	Adat- reciprocitás?	A központi bankon belül nem mindenki férhet hozzá?	Korlátozás más állami szervek felé	Korlátozás nem- pénzügyi magán- vállalatok felé	Korlátozás pénz- intézetek felé	Hitel-összeg	Lejárat idő	Kamatláb	Hitel- minősítés	Biztosíték	Egyéb garancia	A hitelfel- vevő más üzleti kapcsolatai	A hitel- felvevő más pénzügyi információi
Angola	0	1	0	0	1	1	1	0	0	0	0	1	0
Argentina	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	0	0
Aruba													
Australia													
Austria	0	1	1	1	0								
Bahrain	1	1	0	1	0	1	0	0	0	0	1	1	0
Barbados													
Belarus	1	1	1	1	0								
Belgium	1	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Belize													
Bermuda													
Bolivia	1	0	1	1	0								
Brazil	1	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Canada													
Cayman Islands													
Chile	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Colombia	1	1	1	1	1	1	0	0	1	0	0	1	0
Costa Rica	1	1	1	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0
Croatia													
Cyprus													
Czech Republic													
Dominican Republic	1	1	1	1	1								
Ecuador	0	0	1	1	0	1	0	0	1	0	1	0	0
El Salvador	1	0	1	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0

France	1	0	1	1	1	1	1	0	1	0	0	0	0
Germany	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0
Guatemala													
Guyana													
Haiti	1	1	1	1	1	1	0	0	1	0	0	1	0
Hong Kong													
India													
Indonesia													
Ireland													
Italia	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0
Latvia													
Lithuania	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
Luxembourg													
Malawi													
Malaysia	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	0	0	0
Mexico	1	0	1	1	0								
Moçambique													
Netherlands													
Netherlands Antilles													
New Zealand													
Nicaragua													
Panama													
Paraguay	1	1	1	1	1	1	0	0	1	0	0	1	0
Peru	1	0	1	1	0	1	0	0	1	1	1	0	0
Portugal	1	1	1	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0
Puerto Rico													
RWANDA	0	0	1	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0
SENEGAL	1					1	0	0	1	0	0	0	0
Singapore													
Slovak Republic	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	0	0	0
Spain	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	0

Sweden													
Tanzania													
Trinidad and Tobago													
Turkey	1	1	1	1	0								
United Kingdom													
Uruguay	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0
Venezuela	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	0	0

Magyarázat: 1 = igen, 0 = nem.

7. Az adatok továbbítása a PCR-be

Az adatok védelme és biztonságos feldolgozása szempontjából lényeges, technikailag milyen módon jutnak ezek az adatok a PCR adatbázisba. Elvileg ma már az adattovábbítás fejlett technikai léteznek és számos országban élnek maguk a pénzügyi intézetek azzal a lehetőséggel, hogy az információ-továbbítás, vagy akár az információ-feldolgozás technikai lebonyolítását külső cégekre bízzák outsourcing keretében. Az alábbi 16. táblázat adataiból azonban kiviláglik, hogy a PCR adatbázist működtető állami intézmény többnyire az írásos dokumentumban történő adatátadást részesíti előnyben, vagy akkor is, ha más formában – például Interneten vagy más, elektronikus adathordozón keresztül – kapja az adatokat ragaszkodik az írásos dokumentációhoz is. Ez érvényes a fejlett pénzügyi piacokkal rendelkező országokra ugyanúgy, mint a fejlődőkre.

16. táblázat: Hogyan jut el az adat a pénzügyi intézményekhez?

Ország	Internet	Modemes kapcsolaton keresztül	Lemez vagy CD	Telefon	Fax	Személyesen	Írásos dokumentumban
Angola	0	0	1	0	0	1	1
Argentina	1	0	1	0	0	0	0
Aruba							
Australia							
Austria	0	0	1	0	1	0	1
Bahrain	0	0	0	0	0	0	1
Barbados							
Belarus	0	0	0	0	0	0	1
Belgium	0	0	1	0	0	0	1
Belize							
Bermuda							
Bolivia	0	1	1	0	0	0	0
Brazil	0	1	0	0	0	1	1
Canada							
Chile	0	0	0	0	0	1	1
Colombia	0	1	0	1	0	1	0
Costa Rica	0	0	0	0	0	0	1
Croatia							
Cyprus							

Dominican Republic	0	0	1	0	0	1	1
Ecuador	0	1	1	0	0	1	1
El Salvador	0	1	1	0	0	1	1
France	0	1	1	0	0	0	1
Germany	0	1	1	0	0	0	1
Guatemala							
Guyana							
Haïti	0	0	0	0	0	0	1
Hong Kong							
India							
Indonesia							
Ireland							
Italia	0	1	1	0	0	0	0
Latvia							
Lithuania							
Luxembourg	0	0	1	0	0	0	0
Mexico	0	1	0	1	0	0	0
Moçambique	0	0	0	0	0	0	1
Netherlands							
Nicaragua							
Panama							
Paraguay	0	0	0	0	0	0	1
Peru	0	0	1	0	0	0	0
Portugal	0	1	1	0	0	0	1
Puerto Rico							
RWANDA	0	0	0	0	0	0	1
SENEGAL	0	0	0	0	0	0	1
Singapore							
Slovak Republic	0	1	0	0	0	0	0
Spain	0	1	1	0	0	1	1
Sweden							
Tanzania							
Turkey	0	0	1	0	0	0	0
Uruguay	0	1	0	0	0	0	0
Venezuela	0	1	0	0	0	1	0

Magyarázat: 1 = igen, 0 = nem.

8. Ki fizet – és ki nem – az adatokért?

Utolsóként megvizsgáljuk, hogy a PCR-adatbázisból származó adatokért mely intézmények juthatnak hozzá térítés ellenében, illetve mely intézmények szerezhetik meg ezeket az adatokat ingyenesen. Megvizsgáljuk továbbá, hogy milyen mértékben vannak hatással a PCR-ből szerzett adatok az egyedi banki hitelezési döntésekre, valamint a bankok hitelkockázat-elemzéseire.

A táblázatból látható, hogy a legtöbb országban sem a magánszektorbeli adatfelhasználók, sem az állami szervek nem fizetnek a PCR-ből szerzett adatokért. Ennek magyarázata a magánszektor esetében a reciprocitási elv érvényesülése. Az állami szervek esetében pedig a tulajdonosi jogokból származó előny. Van azonban néhány ország – ilyen például Belgium – ahol mind a magán-, mind az állami adat-felhasználókkal megfizettetik az adatokat.

Izgalmas kérdés, hogy a bankok és más pénzügyintézetek milyen mértékben támaszkodnak döntéseiknél a PCR-adatokra. A táblázatból az tűnik, ki, hogy ez egyedi hitel-bírálati döntéseknél a PCR-adatoknak viszonylag kicsi a szerepe. Kivéve azokat az egyértelmű eseteket, amikor valaki szerepel a negatív adós-listán. Mivel azonban a PCR sok országban csak a „nagy adósokat” tartja nyilván, a kisebb hitelek elbírálásánál a listán nem szereplés önmagában még nem garancia a bank számára, hogy jó adóssal áll szemben.

Ugyanakkor a legtöbb országban a bankok gyakran, vagy teljes rendszerességgel támaszkodnak a PCR-ből származó adatokra általánosabb trendek, vagy statisztikai alapú kockázat-elemzési modellek kialakításakor. Ilyen értelemben tehát minden egyedi hitel-elbírálásban lehet szerepe a PCR adatbázisnak – mert jelentős inputot képez a kockázat-elemzési modellek alkalmazásánál – de maga a döntés nem kizárólag a PCR-adatokra támaszkodik.

17. táblázat: A PCR-adatok díjazása

Ország	POS adatokat átadják?	Magánszektorbeli felhasználók fizetnek az adatért?	Állami felhasználók fizetnek az adatért?	A PCR hatása a banki döntésekre*	A PCR-adatok felhasználása a bankokban**
Angola	0	0	0	4	3
Argentína	1	1	0	4	1

Aruba					
Australia					
Austria	1	0	0	3	2
Bahrain	1	0	0	3	2
Barbados					
Belarus	0	0	0	3	2
Belgium	1	1	1	3	2
Belize					
Bermuda					
Bolivia	1	0	0	4	1
Brazil		1	0	4	2
Canada					
Cayman Islands					
Chile	1	1	0	4	1
Colombia	1	0	0	4	1
Costa Rica	0	0	0	4	1
Croatia					
Cyprus					
Czech Republic					
Dominican Republic	0	0	0	4	2
Ecuador	1	0	0	4	1
El Salvador	1	0	0	4	1
France		1	0	4	2
Germany	0		0	3	2
Guatemala					
Guyana					
Haïti	1	0	0	3	2
Hong Kong					
India					
Indonesia					
Ireland					
Italia	1	0		4	2
Latvia					
Lithuania	1	0	0	4	1
Luxembourg					
Malaysia	1	0	0	4	3
Mexico	1	0		4	1
Moçambique					

Netherlands					
Netherlands Antilles					
New Zealand					
Nicaragua					
Panama					
Paraguay	1	1	1	4	1
Peru	1	0	0	4	1
Portugal	1	0	0	3	2
Puerto Rico					
RWANDA	1		0	4	1
SENEGAL	1		0	4	2
Singapore					
Slovak Republic	1	0	0	3	2
Spain	1	0	0	4	2
Sweden					
Tanzania					
Trinidad and Tobago					
Turkey	1	0	0	4	1
United Kingdom					
Uruguay	1	0	0	4	1
Venezuela	1	0	0	4	1

Magyarázat: *1 = meghatározó, 2 = másodlagos, 3 = gyenge, 4 = nincs hatása

**1 = minden esetben, 2 = gyakran, 3 = ritkán.

Végeredményben megállapíthatjuk tehát, hogy az országok túlnyomó többségében létezik állami tulajdonban lévő és/vagy irányítású adós-nyilvántartási rendszer. Az adósnyilvántartás többnyire teljes körű. Ugyanakkor az állami adós-nyilvántartó rendszert többnyire kiegészíti – sok országban helyettesíti – a magáncégek által működtetett információ-megosztási piac. Az elemzők véleménye megoszlik arról, hogy az állami, illetve a magán-alapú információ-megosztás egymás helyettesítői vagy kiegészítői-e. Jappelli például az első álláspontot vallja, Margaret Miller pedig a másodikat. A Miller vezetésével összeállított és meglehetősen széles körű adatbázis inkább az ő álláspontját támasztja alá. Mindez azonban csak azzal a feltétellel igaz, hogy a bankok és más pénzügyintézetek elfogadják ezt a reciprocitáson alapuló és meglehetősen sok korlátozással működő rendszert. A világban vannak jelei annak – és itt elsőként az Amerikai Egyesült Államokat kell említenünk –, hogy a bankok közötti

információ-megosztás rendszere jelentős átalakulás előtt áll. Nem kizárt, hogy már a közeljövőben felváltja a PCR–magán credit bureau-k kettősségét a bankok közvetlen információs piaca, ahol az információk kereskedelme és azon belül díjazása hasonlítani fog más áruk piaci cseréjéhez.

Irodalomjegyzék

“Credit Reporting Systems All Around the Globe”, The World Bank, 2003.

Dell’Ariccia, Giovanni. “Asymmetric information and the structure of the banking industry.” *European Economic Review*, 2001, 45, pp. 1957–1980.

Hauswald, Robert and Marquez, Robert. “Competition and Strategic Information Acquisition in Credit Markets.” *Review of Financial Studies*, 2005, forthcoming.

Jappelli, Tullio and Pagano, Marco. “Information Sharing, Lending and Defaults: Cross-Country Evidence.” *Journal of Banking & Finance*, 2002, 26, pp. 2017–2045.

Jappelli, T. “Information Sharing and Credit Market Performance”, előadás, ITCB “Conference on Credit Bureaus and Credit Registers”, 2007. április 2.

Riestra, Amparo San José, “Credit Bureaus in Today’s Credit Markets”, ECRI Research Report No. 4, September 2002.